

Bouwen aan taal

OF HOE JE MET LEGO AAN MOTIVATIE EN TAALONTWIKKELING KUNT WERKEN

Voor onze bachelorproef onderzochten we hoe een leerkracht LEGO kan inzetten om de motivatie en het taalniveau van leerlingen in de b-stroom te verhogen. In dit artikel formuleren we onze bevindingen, en geven we leerkrachten ook enkele adviezen om verder te gaan differentiëren. **Renaat Callaert, Leander Colpaert en Yani Renneboogh**

Over de auteur

**RENAAT CALLAERT,
LEANDER
COLPAERT EN
YANI RENNEBOOGH**

studeerden in 2017 af aan de
Arteveldehogeschool als leraar
Nederlands.

LEGO STORYSTARTER

Lessen Nederlands en LEGO: het lijkt een combinatie die niet echt voor de hand ligt. Dankzij LEGO StoryStarter kan je LEGO echter makkelijker integreren in de lessen dan je zou vermoeden. LEGO StoryStarter is het geesteskind van LEGO Education, de educatieve afdeling van de Deense gigant LEGO. Bij de opening van het bedrijf in 1980 kregen de medewerkers de opdracht om te onderzoeken hoe je het speelgoed op een educatieve manier zou kunnen inzetten. Naast verschillende pakketten die uitermate geschikt zijn voor scholen die een STEM-opleiding aanbieden, kwam het bedrijf met LEGO StoryStarter op de proppen. LEGO omschrijft StoryStarter als een ideale manier om de taalvaardigheden van de leerlingen op een creatieve ma-

“STORYSTARTER BIEDT JONGEREN DE KANS OM HUN CREATIVITEIT TE ONTPLOOIEN EN ZICH ZO VOOR TE BEREIDEN OP DE SNEL VERANDERENDE MAATSCHAPPIJ”

nier aan te wakkeren. De leerlingen bouwen letterlijk en figuurlijk een verhaal aan de hand van de 1144 bouwmaterialen die ze terugvinden in de basisbouwset. Naast die bouwstenen vinden ze er een *spinner* in terug. Met een draai aan de *spinner* leggen de leerlingen bepaalde verhaalelementen vast: tijd, ruimte, beperking qua bouwstenen ...

DE VAARDIGHEDEN

LEGO StoryStarter is toepasbaar op de verschillende vaardigheden: lezen, luisteren, kijken, schrijven en spreken. De leerlingen produceren mondeling of schriftelijk een verhaal nadat ze naar inspirerende verhalen hebben geluisterd, gekeken of die hebben gelezen. De opbouw van de lessen gebeurt steeds via het OVUR-principe, waarbij de leerlingen het thema in de oriënterende fase ontdekken en het van naderbij bestuderen in de verkennende fase via luister- of leesteksten. In de uitvoerende fase gaan de leerlingen aan de slag met LEGO. De opdrachten variëren van het einde van een verhaal uitbouwen tot een nieuwsbericht visualiseren. Vervolgens presenteren ze het verhaal mondeling of schriftelijk. In de reflecterende fase denken de leerlingen na over hun proces en product en formuleren ze zelf verbeterpunten voor een volgende vaardigheidsoefening. Ze krijgen ook feedback van medeleerlingen en van de leerkracht.

CREATIVITEIT

Creativiteit is iets wat vaak ontbreekt in de verhalen van leerlingen: de verhalen hebben vaak een ‘arme’ inhoud. De LEGO StoryStarter-doos biedt echter heel wat mogelijkheden om leerlingen te stimuleren hun verhalen voller te maken. Zo kunnen de leerlingen het thema en de inhoud volledig zelf kiezen, kan de

leerkracht een opdracht of onderwerp opgeven (bv. een opstel over de grote vakantie) of kunnen de leerlingen gebruikmaken van de spinner om de grote lijnen van het verhaal vast te leggen. Aan de hand van de educatieve speldoos bouwen de leerlingen hun verhaal stapsgewijs op. Ze construeren scènes op een of meerdere platen en geven zo vorm aan hun verhaal. De elementen in de doos wakkeren hun creativiteit aan. Zo zijn de gevraagde blokjes niet altijd beschikbaar. De leerlingen dichten zelf een definitie toe aan de gebruikte LEGO-blokjes. Zo kan een ketting plots dienstdoen als een leiband voor een hond of als een slang in een oerwoud. De leerlingen kunnen ook onderdelen terugvinden waaraan ze aanvankelijk niet dachten. Een boompje kan plots de ideale aanvulling voor een romantische picknick worden. Ten slotte is er nog het softwarepakket waarmee de leerlingen hun constructie kunnen omzetten naar digitaal materiaal, om zo bijvoorbeeld een strip te maken.

DIFFERENTIATIE

Om meer in te spelen op het variabele taalniveau van de leerlingen, kunnen leerkrachten op verschillende manieren gaan differentiëren. Zo kan de leerkracht variëren in **taalaanbod**. Tijdens de oriënterende en verkennende fases maken de leerlingen kennis met het thema van hun schrijf- of spreekopdracht, aan de hand van tekstmateriaal. De leerkracht kan daarbij zorgen voor oriënterend materiaal op verschillende niveaus. De taalzwakkere leerlingen krijgen dan teksten met een minder complexe structuur, zinsbouw en woordenschat aangeboden. In onze bachelorproef zijn er zo adviezen voor teksten én voorbeelden op drie niveaus terug te vinden. Vervolgens differentieert de leraar op het vlak van **begeleiding**. De leerlingen

die goed individueel werken, krijgen een beknopt stappenplan dat hen door de oefeningen heen leidt. Leerlingen die meer uitleg behoeven, neemt hij in groep bij de hand. Ook bij de **productverwachtingen** kan de leerkracht differentiëren. Om leerlingen uit te dagen en de complexiteit van de oefening te verhogen, verplicht hij enkele leerlingen de *spinner* te gebruiken. Het is knap als een leerling met een lager taalniveau een duidelijk verhaal met een minder complexe zinsbouw kan afleveren. Van een taalvaardigere leerling verwacht de leraar dan wél variatie in zinsvolgorde, zinsbouw ... De ene leerling dient een strip met volzinnen in, de ander schrijft een prozaverhaal.

EFFECT

Hoewel het effect op het taalniveau van de leerlingen moeilijk vast te stellen bleek, door de korte tijdsduur van het project, werd de impact van LEGO StoryStarter op de concentratie en de medewerking wel snel duidelijk. De leerlingen haalden zelf aan dat ze de lessen enorm fijn vonden en zeiden dat het zo voor hen makkelijker werd om zich in te zetten voor het vak Nederlands.

BESLUIT

Volgens ons zou het de taak moeten zijn van iedere leerkracht om zijn of haar lessen zo aantrekkelijk en creatief mogelijk op te stellen, zodat de medewerking van de leerlingen optimaal is. LEGO StoryStarter is in dat opzicht een handige tool. Het biedt tal van mogelijkheden om de leerlingen te activeren en het sluit ook aan bij hun leefwereld. Het vak Nederlands bevat verschillende aspecten waarop LEGO toepasbaar is. De leerkracht kan LEGO niet enkel inzetten bij lessen taalvaardigheid; ook taalbeschouwing kan met de kleurrijke blokjes aanschouwelijker worden (zie *Fons 3*, p. 47 voor een aantal tips). Creativiteit is een van de kerncompetenties die jongeren nodig hebben om te kunnen functioneren in de maatschappij van de 21ste eeuw. Dat kenmerk, dat ons kan onderscheiden van anderen, kan meer aanwezig zijn in alle lessen. StoryStarter biedt jongeren de kans om hun creativiteit te ontplooien en zich zo voor te bereiden op de snel veranderende maatschappij. Wij zien daarbij in de toekomst zeker en vast een voorname rol voor LEGO in het onderwijs.

